T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/570
KARAR NO : 2024/217
KARAR TR : 03/06/2024

ÖZET: Davacının 2981 sayılı Kanun'da öngörülen hak sahipliği esasları kapsamındaki taleplerine ilişkin uyuşmazlığın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : C.S
Vekili : Av. Z.A.K
Davalılar : 1- Maliye Hazinesi
Vekili : Av. D.G
2- İstanbul Valiliği
3- İstanbul Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Anadolu Yakası Milli Emlak Daire Başkanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, İstanbul ili, Kartal ilçesi,...ada, ...parsel sayılı taşınmazın, 1981 yılından itibaren kendisi adına tahsisli olduğunu, Ziraat Bankasına 26/04/1983 tarihli dekontla ödeme yaparak 19/09/1986 tarihli tapu tahsis belgesini aldığını, taşınmaz üzerinde bulunan 2 katlı betonarme bina ile kömürlük için Kartal Belediye Başkanlığına beyanname verilerek emlak vergilerinin günümüze kadar ödendiğini, İstanbul Valiliği Defterdarlık Anadolu Yakası Milli Emlak Daire Başkanlığının tahakkuk eden ecrimisil bedelini, 17/06/2011 tarih ve 173 sayılı ecrimisil düzeltme komisyon kararı ile tapu tahsis belgesi bulunduğu gerekçesiyle iptal ettiğini, uzun yıllar çalışarak bütün birikimini ortaya koyarak bu taşınmazı satın aldığını, ortalama 34 yıl önce satın alınıp tahsis edilen taşınmazın tapu tahsis belgesinin göz önüne alınmaması ve tahsis şerhinin kaldırılmasının hukuka açıkça aykırı olduğunu ileri sürerek, İstanbul ili, Kartal ilçesi,...ada, ...parsel sayılı taşınmazla ilgili 19/09/1986 tarih ve 3978 yevmiye ile konulmuş olan tahsis şerhinin kaldırılması-terkini ile ilgili işlemlerin iptali ve taşınmaz tapu tahsisli olduğundan, bedeli ödenmiş olduğundan eşdeğer başka bir yer tahsis edilmediğinden, tahsis edilen taşınmaz üzerinde iki katlı betonarme daire bulunduğundan, uzun bir zamandır bu taşınmaz kullanıldığından Medeni Kanun'un 2. maddesi gereği iyi niyetli olunduğundan ve diğer nedenlerle, taşınmazın tapusunun iptali ile davacı adına tescili, bunun mümkün olmaması halinde ise taşınmaza eş değer başka bir taşınmaz tahsis edilmesi-tapusunun verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdariYargıda

2. **İstanbul 5. İdare Mahkemesi 23/08/2019 tarih ve E.2019/1645, K.2019/1742 sayılı kararı**ile, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, taraflarca istinaf edilmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"Dosyanın incelenmesinden, davacı tarafından, İstanbul İli, Kartal İlçesi, ...ada, (eski ...), ... parsel sayılı taşınmazla ilgili 19.09.1986 tarihli tahsis şerhinin kaldırılması- terkini; taşınmazın tapusunun iptali ile davacı adına tescili, bunun mümkün olmaması halinde ise eşdeğer başka bir taşınmazın tahsisi ve tapusunun verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı, anılan taleplerin bu yönüyle tescil sonucunu doğuracak bir talep olduğu dikkate alındığında, ortada idari yargı yetkisi kapsamına giren bir idari dava bulunmadığı ve tapu kayıtları üzerinde devir, tescil, terkin ve tahsis gibi işlemlere ilişkin davaların görüm ve çözümlenmesinde Medeni Kanun hükümlerine göre adli yargı yerlerinin görevli olduğu sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır."*

3. Davacı, aynı istemle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. İstanbul Anadolu 26. Asliye Hukuk Mahkemesi 11/02/2021 tarih ve E.2019/789, K.2021/88 sayılı kararı ile, yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle davanın usulden reddine karar vermiş, kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi 17/11/2021 tarih ve E.2021/3376, K.2021/2788

sayılı kararı ile, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, İstanbul Anadolu 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin 11/02/2021 tarih ve E.2019/789, K.2021/88 sayılı kararının kaldırılmasına, dosyanın yeniden karar verilmek üzere mahalli mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi kararının ilgili kısımları şöyledir:

"... Davalı Hazine vekili cevap dilekçesiyle özetle, Kartal belediye başkanlığından alınan 27/07/2019 tarih 4030 sayılı yazı da dava konusu taşınmazın 15/11/1981 tarihli Soğanlık imar planınında kaldığını bildirdiğini, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu' nun 13/10/1985 tarih 1994/331 esas 1995/715 karar sayılı ilamı ile tapu tahsis belgesi verilen gecekondunun tahsis belgesinin verildiği tarihte geçerli bulunan imar planında kamu kullanımına ayrılmış yerde olması halinde tapu tahsis belgesinin geri alınabileceğinin, bu yerde gecekonduların 2981 sayışı kanunun hükümlerinden yararlanamayacaklarının kabul edildiğini, davacıya verilen tapu tahsis belgesinde belgeye konu yerin imar planında imar yolunda kalması nedeniyle ile resen terkin edildiğini, davacının geri alınan tahsis belgesine dayalı olarak tapu iptal davası açmasının mümkün olmadığını ileri sürerek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

...

Gerek 775 sayılı Gecekondu Kanunu'na dayanılarak yapılan tahsis işlemleri, gerekse 2981 Sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına aykırı yapılarak uygulanacak işlemlere ilişkin yasa uyarınca yapılacak tahsis işlemleri idari uygulamalara dayanır.

Davada davacı adına olan tahsis şerhinin terkin işleminin hukuka aykırı olarak iptali ileaynı zamanda tescil talebinde bulunmuştur. Tahsis belgesinin iptaline yönelik talep yönünden davanın görüleceği yer İdari Yargı yeridir. Ancak tescile yönelik olan davacının talebinin tapu iptale yönelik olup dava konusu taşınmazın Maliye Hazinesi adına tapuya kayıtlı olduğu da dikkate alınarak tahkikat aşamasına geçilmesi gerekirken davanın usulden reddine ilişkin kararı hatalı olmuştur.

Davacının tahsis şerhinin kaldırılmasına yönelik kararın iptaline yönelik talebi yönünden idari yargının görevli olduğu ancak İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 23/08/2019 tarih 2019/1945 Esas - 2019/1742 Karar sayılı kararıyla davacının tahsis işleminin iptaline yönelik kararın kaldırılmasına yönelik açılan davanın görev yönünden reddine karar verilmiş olup kararın 15/10/2019 tarihinde kesinleştiği anlaşılmakla İDM'ce ilgili talep yönünden idari yargının görevli olması nedeni ile yargı yolu yönünden vermiş olduğu yargı yolu nedeni ile davanın usulden reddine yönelik verilen karar doğru olup davacı vekilinin bu yöndeki istinaf başvurusunun reddi gerekir. Dairemizin tapu tahsis belgesinin iptaline yönelik kararın kaldırılması yönünden verilen usulden ret kararı doğru kabul edilip bu talep yönünden dairemizin göreve ilişkin kararı kesin olmakla bu talep yönünden yargı yolu uyuşmazlığı doğmuş bulunmaktadır. Bu durumda İDM'ce öncelikle davacının tapu iptali ve tescile yönelik talebi iletahsis belgesinin iptaline yönelik kararın kaldırılmasına yönelik talepleri tefrik edilerektahsis belgesinin iptaline yönelik kararın kaldırılmasına yönelik talebi yönünden uyuşmazlığın giderilmesi için dosyanın uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine, tapu iptali ve tescile yönelik talep yönünden de tahkikat aşamasına geçerek uyuşmazlık mahkemesince verilecek kararın sonucunu beklemek ve tüm deliller toplandıktan sonra hasıl olacak sonuca göre karar vermekten ibarettir.

Açıklanan nedenlerle davacı vekilinin istinaf başvurusunun kısmen kabulü ile İDM kararının HMK 353/1-a/4.-6. maddesi uyarınca kaldırılmasına, dairemiz kararına uygun işlem yapılmak üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar verilmesi gerektiği kanısına varılarak aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacı vekilinin istinaf başvurularının 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1-a-4,6. maddesi gereğince KABULÜNE,

2-İstanbul Anadolu 26. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 11/02/2021 tarihli 2019/789 Esas- 2021/88 Karar sayılı kararının KALDIRILMASINA,

3-Dosyanın dairemiz kararına uygun şekilde işlem yapılmak ve yeniden karar verilmek üzere mahalli mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

4-Davacı tarafından yatırılan istinaf karar harcının istem halinde davacıya iadesine,

5-Davacı tarafından yapılan istinaf masraflarının ilk derece mahkemesi tarafından verilecek kararda değerlendirilmesine ve hükme bağlanmasına,

6-İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından kendisini vekille temsil ettiren davacı yararına vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunun 353/1 bendi gereğince kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi.17/11/2021"

5. İstanbul Anadolu 26. Asliye Hukuk Mahkemesi 24/02/2022 tarih ve E.2021/575 sayılı kararı ile,*"davacı tarafın tapu tahsis belgesinin iptaline yönelik davasının tefriki ile ayrı esasa kaydına"* karar vermiştir.

6. **İstanbul Anadolu 26. Asliye Hukuk Mahkemesi 01/03/2022 tarih ve E.2022/121, K.2022/136 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle davanın usulden reddine karar vermiş, taraflarca istinaf edilmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...Mahkememizce davaya bakma görevinin idari yargı mahkemelerine ait olduğu gerekçesi ile verilen 11/02/2021 tarih 2019/789 esas 2021/88 karar sayılı ilamımız istinaf incelemesi sonucunda İstanbul Bölge Adliyesi Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 17/11/2021 tarih 2021/3376 esas 2021/2788

karar sayılı ilamı ile "..davacının tahsis şerhinin kaldırılmasına yönelik talebi yönünden idari yargının görevli olduğu ancak 5. İdare Mahkemesinin 23/08/2019 tarih 2019/1945-3742 karar sayılı kararı ile davacının tahsis işleminin iptaline yönelik kararın kaldırılmasına yönelik açılan davanın görev yönünden reddine karar verilmiş olup, kararın 15/10/2019 tarihine kesinleştiği anlaşılmakla İDM' ce ilgili talep yönünden idari yargının görevli olması nedeni ile yargı yolu yönünden vermiş olduğu yargı yolu nedeni ile davanın usulden reddine yönelik verilen karar doğru olup davacı vekilinin bu yöndeki istinaf başvurusunun reddi gerekir. Dairemizin tapu tahsis belgesinin iptaline yönelik kararın kaldırılması yönünden verilen usulden red kararı doğru kabul edilip bu talep yönünden dairemizin göreve ilişkin kararı kesin olmakla bu talep yönünden yargı yolu uyuşmazlığı doğmuş bulunmaktadır. Bu durumda İDM'ce öncelikle davacının tapu iptali ve tescile yönelik talebi ile tahsis belgesinin iptaline yönelik kararın kaldırılmasına yönelik talepleri tefrik edilerek tahsis belgesinin iptaline yönelik kararın kaldırılmasına yönelik talebi yönünden uyuşmazlığın giderilmesi için dosyanın uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine, tapu iptali ve tescile yönelik talep yönünden de tahkikat aşamasına geçerek uyuşmazlık mahkemesince verilecek kararın sonucunu beklemek ve tüm deliller toplandıktan sonra hasıl olacak sonuca göre karar vermekten ibarettir..." gerekçesi ile kaldırılması üzerine mahkememizce yeniden yapılan yargılamada;

Bölge Adliye Mahkemesi kararında açıklandığı şekilde tapu tahsis belgesinin iptaline yönelik davanın tefriki ile bu talep yönünden davaya bakma görevinin idare mahkemelerine ait olduğu gerekçesi ile yargı yolu nedeni ile usulden verilen red kararımızın kesinleştiği dikkate alınarak dava dosyasının görev uyuşmazlığının giderilmesi için uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM:

1-Davanın yargı yolu nedeni ile HMK' nın 115/2 maddesi uyarınca usulden reddine,"

7. İstanbul Anadolu 26. Asliye Hukuk Mahkemesi karar kesinleştikten sonra 10/10/2023 tarihli üst yazı ile, E.2022/121 sayılı dava dosyasını görev uyuşmazlığının giderilmesi için res'en Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

9. 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un 23. maddesi şöyledir:

"(24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.)"

10. 6306 sayılı Kanun'un *"Yürürlük"* başlıklı 24. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun;

a) 19 uncu maddesinin (a) bendi ile değiştirilen 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ile 23 üncü maddesi yayımı tarihinden onbir yıl sonra,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer."

11. 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun 31/5/2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış olup Kanun'un 24. maddesindeki düzenleme nedeniyle Kanun'un 23. maddesi 31/05/2023 tarihinde yürürlüğe girecektir, dolayısıyla 2981 sayılı Kanun ve bu kanunda düzenlenen *"Tapu Tahsis Belgesi"* düzenlemesi davanın açıldığı tarihte yürürlükte olup 31/05/2023 tarihine kadar yürürlükte kalmıştır.

12. 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanunu'nun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun'un *"Müracaat İşleri"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"İmar mevzuatına aykırı yapılar ve gecekondular için yapının bulunduğu yerin valilik veya belediyelerine aşağıdaki esaslara göre müracaat edilir.

Bu Kanun kapsamına giren bütün yapılardan tek maliki olanların sahibi, apartmanların müteahhitleri veya yöneticileri veya kat maliklerinin herhangi biri veya bunların vekilleri form dilekçe ile Belediye ve mücavir alan sınırları içinde Belediyelere; Belediye ve mücavir alan sınırları dışında ise valiliğe bizzat müracaat ederler. Müracaatiadeli taahhütlü olarak posta ile de yapılabilir. Posta ile yapılan müracaatlarda dilekçenin postaya verildiği tarih müracaat tarihi sayılır.

Müracaat; Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tespit edilip, valilik ve belediyelerce; dış temsilcilikler için de Dışişleri Bakanlığınca çoğaltılacak form dilekçe ile yapılır. Form dilekçeye Madde 8'de belirlenen tespit ve değerlendirme belgeleri eklenir.

Müracaat; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde yapılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında çalışan işçiler ile daimi görevde bulunanlar ve görevi yurt dışında üç aydan fazla devam edenler için müracaat süresi 12 aydır. Üzerinde yapı yapılmak suretiyle arsa ve arazisi,tecavüz veya işgal edilen malikler de ilgili idarelere yardımcı olmak üzere arazi ve arsalarının ada ve parselini, tecavüz ve işgallerin zaman ve miktarı hakkındaki mevcut bilgileri havi bir form dilekçe ile müracaat masrafını ödemeden müracaat edebilirler.

16/3/1983 tarihli ve 2805 sayılı Kanun gereğince yapılmış olan müracaat işlemleri ayrıca bir ücret alınmadan geçerli olup, hak sahipleri bu Kanuna göre istenilecek belgeleri dosyalarına ilave ederler.

Ancak yeni yapılacak müracaatlar için belediye veya il özel idareler hesabına milli bir bankaya 2.000 TL. müracaat masrafı olarak yatırılır. Banka şubesi bulunmayan belediyelerde bu bedel belediyeye yatırılır.

(Değişik: 18/5/1987-3366/1 md.) Süresi içinde belediye veya valiliğe müracaat etmeyen kişilere ait yapıların belediye veya valiliklerce, elektrik, su, kaçak inşaat zaptı veya benzeri kayıtlar veya haritadan incelenerek, ayrıca mahallinde araştırılarak tespit ve değerlendirme işlemleri tamamlanır. Ancak bu gibi hallerde 18 inci maddeye göre alınacak harçlar ve ekli cetvele göre tahakkuk ettirilecek harç beş kat ve peşin alınır.

(Değişik: 18/5/1987-3366/1 md.) Süresi içinde belediye veya valiliğe müracaat eden fakat 2981 sayılı Kanuna göre kurulan yeminli özel teknik bürolara başvurmayan kişilere ait yapıların belediye veya valilikçe tespit ve değerlendirme işlemleri tamamlanır. Ancak bu gibi hallerde 18 inci maddeye göre alınacak harçlar ve ekli cetvele göre tahakkuk ettirilecek harç iki kat peşin alınır.

(Ek: 18/5/1987-3366/1 md.) 2981 sayılı Kanuna göre kurulan yeminli özel teknik bürolar, kendilerine intikal eden müracatlara ilişkin tespit ve değerlendirme işlemlerine ait dosyaları en geç 7 Eylül 1987 tarihine kadar tamamlayarak sonuçlandırması için belediye, hazine, özel idare veya vakıflar idaresine teslim etmekle ve bu idareler de, kendilerine intikal eden dosyaları, intikal tarihinden itibaren en geç 3 ay içinde sonuçlandırmakla görevli ve sorumludurlar.

Yukarıda belirtilen müracaatların usulüne uygun yapılmasını temin için valilik veya belediyelerce yeterli bürolar kurulur ve gerekli her türlü tertip ve tedbirler alınır."

13. 2981 sayılı Kanun'un *"Tespit ve değerlendirme işlemleri"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"İmar mevzuatına aykırı yapılarla gecekondular için tespit işlemlerinde; Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanacak ve valilik veya belediyelerce bastırılacak standart form kullanılır.

(Değişik: 22/5/1986-3290/2 md.) Bu tespit kapsamına, temel inşaatı tamamlanmış veya sömel betonları dökülmüş olmak kaydı ile hazine, belediye, il özel idarelerine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idare etmekte olduğu arsa veya arazilerdeki inşaatına Kanunun 14 üncü maddesinin(f) fıkrasındakitarihlerdenönce başlanmışmesken,kısmen işyeri ve konut olarak kullanılan veya evvelce konut olarak kullanılıp sonra işyerine çevrilen gecekondular ile imar mevzuatına, ruhsat ve eklerine aykırı tüm yapılar dahildir.

Tespit formları düzenlenerek başvuru formlarına tespit belgesi olarak eklenir.

(Değişik: 18/5/1987-3366/2 md.) Değerlendirme belgesi, 4 üncü maddede bahsi geçen tasnif durumunu, yapının bu Kanunun 18 inci maddesine göre hesaplanacak bina inşaat ve iskan harcını ve bu Kanuna göre hesaplanacak munzam harcını, fenni sorumluluğu üstlenilmiş röleve planını, Kanuna göre belirlenen otopark bedelini, kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan alanlarda yapılmış yapılar için bu Kanunda belirtilen esaslara göre tespit edilecek arsa bedelini ihtiva edecek şekilde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından hazırlanmış formun doldurulmasıyla elde edilir.

Tespit ve değerlendirme belgeleri müracaat sahibince yeminli özel teknik bürolara doldurtturulur. Bu büroların kuruluş, görev, yetki, sorumluluk ve ücret tarifeleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren (1) ay içinde hazırlanacak yönetmelikle tespit edilir.

16/3/1983 tarihli 2805 sayılı Kanun gereğince başvurmuş bulunan müracaat sahipleri, tespit ve değerlendirme belgelerini yeminli özel teknik bürolara hazırlatarak daha önceki müracaat formlarına eklerler."

14.2981 sayılı Kanun'un *"Tapu verme"* başlıklı 10. maddesinin (a) fıkrası şöyledir:

"(Değişik : 22/5/1986 - 3290/4 md.)

Bu Kanun hükümlerine göre hazine, belediye, il özel idaresine ait veya Vakıflar Genel

Müdürlüğünün idare ettiği arsa veya araziler üzerinde, gecekondu sahiplerince yapılmış yapılar, 12 nci madde hükümlerine göre tespit ettirildikten sonra, kayıt maliki kamu kuruluşunca bu yer hak sahibine tahsis edilir ve bu tahsisin yapıldığı tapu sicilinin beyanlar hanesinde gösterilerek ilgilisine 'Tapu Tahsis Belgesi' verilir.

Tapu tahsis belgesi, ıslah imar planı veya kadastro planları yapıldıktan sonra hak sahiplerine verilecek tapuya esas teşkil eder.

(Ek: 18/5/1987-3366/4 md.) Ancak islah imar planı veya kadastro planları ile belirlenen alanlarda tapu tahsis belgesi yerine hak sahiplerine doğrudan tapuları verilebilir."

15. 2981 sayılı Kanun'un *"Tapu tahsis belgesi verilen gecekondular"* başlıklı 13. maddesininbirinci fikrasının (b) bendi şöyledir:

"Tapu tahsis belgesi verilen gecekondular hakkında aşağıdaki uygulamalar yapılır.

...

b) (Değişik: 22/5/1986-3290/6 md.) Hazine, belediye, il özel idarelerine ait veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde olan veya bu Kanun uyarınca mülkiyetlerine geçen arsa veya araziler üzerinde, ıslah imar planları ile meydana getirilen imar parselleri içinde hak sahiplerine, yapılarının işgal ettiği arazi de dikkate alınarak ıslah imar planında getirilen ölçülere uygun şekilde arsa veya hisse tahsis edilir. Gecekondusu muhafaza edilemeyen hak sahiplerine aynı bölgede veya diğer gecekondu ıslah veya önleme bölgesinde başka bir arsa veya hisse verilir. Tahsis edilen arsa veya hissenin bedeli 4/11/1983 tarih ve 2942 sayılı Kanun veya 6/6/1984 tarih ve 3016 sayılı Kanuna göre tespit edilir.

(Ek fıkralar: 18/5/1987 - 3366/5 md.):

14 üncü maddenin a, b, c, d, e, g, h ve i bentleri kapsamında kalmaları nedeniyle, bulundukları yerde korunamayan gecekondu sahiplerinden hak sahibi sıfatı taşıyanlarına, bir gecekondu önleme veya ıslah bölgesinde veya yakın bölgegelerde yapılmış ıslah imar planları içinde meydana gelen boş imar parselleri müstakil, hisseli veya katmülkiyeti esasına göre verilir. Bu gibi hallerde gecekondu sahibine ayrıca enkaz bedeli bu Kanunla kurulan fondan belediye veya valilikçe ödenir.

Islah imar planları sonucu, bu Kanun kapsamında kalan gecekondu hak sahiplerine yapılan tahsis işlemlerinden sonra arta kalan belediye veya valiliğe ait boş imar parselleri arsa bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa göre tespit edilerek, 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca belirlenen hak sahiplerine valilik veya belediyelerce tahsis edilir."

16. Yine 2981 sayılı Kanun'un 14. maddesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanamayacak olan yapılar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan03/06/2024tarihli toplantısında;dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

18. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

19. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler."* hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

20. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânını tanımıştır.

21. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ayrıca görevli merciin belirtilmesi için, kararın kesinleşmesinden sonradava dosyasının re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiştir.

22. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı hususu da gözetilerek, İstanbul Anadolu 26. Asliye Hukuk Mahkemesince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından adli ve idari yargı yerlerinde ortak talep olan, tapu tahsis belgesine ilişkin görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

23. Raportör-Hakim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

24. Dava, 2981 sayılı Kanun'a istinaden verilen tapu tahsis belgesi uyarınca, İstanbul ili, Kartal ilçesi,...ada, ...parsel sayılı taşınmazla ilgili 19/09/1986 tarih ve 3978 yevmiye ile konulmuş olan tahsis şerhinin kaldırılması-terkini ile ilgili işlemlerin iptali istemine ilişkin bulunmaktadır.

25. 2981 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerine göre, idarenin, hak sahibi olduğu saptanan kişilere tapu vermek, şartları taşımayanların tapularını resen iptal etmek konusundaki yetkisi idari nitelik taşıyan uygulama işlemlerinin doğrudan bir sonucu olarak kullanılmakta ve bu yolla kurulan mülkiyet de Medeni Kanun hükümleri dışında idari bir işlemin icrası niteliğini taşımaktadır.

26. Dosyanın incelenmesinden; İstanbul ili, Kartal ilçesi,...ada, ...parselde yer alan gecekondu için davacının 2981 sayılı Kanun kapsamında yaptığı başvuru sonucunda adına tapu tahsis belgesi düzenlendiği ve arsa bedelinin davalı idareye ödendiği, söz konusu taşınmazın imar planında *"imar yolunda"* kalması nedeniyle tapu tahsis şerhinin idarece resen terkin edildiği, davacı tarafından taşınmazla ilgili 19/09/1986 tarih ve 3978 yevmiye ile konulmuş olan tahsis şerhinin kaldırılması-terkini ile ilgili işlemlerin iptali ve taşınmazın tapusunun iptali ile davacı adına tescili bunun mümkün olmaması halinde ise taşınmaza eş değer başka bir taşınmaz tahsis edilmesi-tapusunun verilmesi istemiyle bu davanın açıldığı; davacının dava açmaktaki asıl amacının, taşınmazın Medeni Kanun hükümleri uyarınca adına tescilini sağlamak değil, 2981 sayılı Kanun'da öngörülen hak sahipliğinin tespiti veya taşınmaz bedelinin tespiti ile tarafına ödenmesi talebini içerdiği, bu istemin ise 2981 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerektiği anlaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul Anadolu 26. Asliye Hukuk Mahkemesince re'sen yapılan başvurunun kabulü ile İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 23/08/2019 tarih ve E.2019/1645, K.2019/1742 sayılı görevsizlik kararının tapu tahsis belgesine yönelik kısmının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul Anadolu 26. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 23/08/2019 tarih ve E.2019/1645, K.2019/1742 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ TAPU TAHSİS BELGESİNE YÖNELİK KISMININ KALDIRILMASINA,

03/06/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN